

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13Co/21/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8718201394
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 09. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Baran
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2025:8718201394.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Barana a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Mariany Muránskej v právnej veci žalobcov: 1. L. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XX/XX, T. K., pošta L. K. 2. D. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XX/XX, T. K., pošta L. K. 3. D. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XX/XX, T. K., pošta L. K. a 4. L. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XX/XX, T. K., pošta L. K., zast. matkou L. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XX/XX, T. K., pošta L. K., všetky práv. zast. JUDr. Peter Harakály, advokát, Mlynská 28, Košice, IČO: 00620157, proti žalovanému: Nemocnica Poprad, a.s., Banícka 803/28, 058 45 Poprad, IČO: 36513458, práv. zast. BELLAN & Partners, s.r.o., Jilemnického 30, Martin, IČO:52934969, o náhradu nemajetkovej ujmy s prísl., o odvolaniach strán sporu proti rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 12C/13/2018-339 zo dňa 25.11.2024 takto

rozhodol:

- Potvrdzuje rozsudok.
- Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol o nárokoch žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy proti žalovanému takto:

„I. Žalovaný je povinný zaplatiť z titulu náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni v 1./rade sumu 10.000,- eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, žalobkyni v 2./rade sumu 5.000,- eur, žalobkyni v 3./rade sumu 5.000,- eur a žalobkyni v 4./rade sumu 5.000,- eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietam.

III. Žalobkyne majú voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady rozhodne súd I. inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.“

2. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalovaný zodpovedá za poškodenie zdravia blízkeho príbuzného žalobcov, teda manžela a otca, nakoľko v dôsledku nesprávneho umiestnenia operačného inštrumentu zdravotníckym zariadením došlo k poraneniu nervových štruktúr blízkej osoby žalobcov, ktoré následne spôsobilo skutočnosť, že v dôsledku tohto úkonu došlo u neho k úplnému ochrnutiu dolných končatín, čím je odkázaný na pohyb na invalidnom vozíku. Prognóza následného zlepšenia tohto zdravotného stavu nie je reálna. Týmto konaním žalovaného došlo na strane žalobcov k porušeniu ich práva na rodinný život, nakoľko pred touto udalosťou, kedy mal poškodený XX rokov, rodina spolu trávila časť výletmi do prírody, športom, dovolenkami. Správanie sa poškodeného po tomto poškodení zdravia sa zmenilo a v tomto dôsledku jeho blízki trpia pocitmi úzkosti, smútku, zúfalstva a sú v neustálom šoku z toho čo sa stalo ich blízkej osobe.

3. Súd prvej inštancie vec právne posúdil v zmysle ust. článku 19 Ústavy Slovenskej republiky, § 11, § 13, § 15, § 16, § 116 Občianskeho zákonníka a dospel k záveru, že sú splnené predpoklady pre vznik zodpovednosti žalovaného za nemajetkovú ujmu žalobcov. Poukázal na to, že medzi týmito osobami, teda žalobcami a poškodeným pred touto okolnosťou existovali sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy, ktoré tvoria súčasť ich súkromného a rodinného života, ktoré týmto boli narušené. Súd prvej inštancie uviedol, že z vykonaného dokazovania, a to znaleckého posudku je zrejmé, že poškodenie zdravia u poškodeného bolo spôsobené konaním žalovaného, pričom táto okolnosť bola riešená už v inom súdnom konaní na Okresnom súde v Poprade, ako aj na Krajskom súde v Prešove.

4. Pokiaľ sa týka nároku žalobkyne v 1. rade, ale aj žalobkyň v 2. až 4. rade, je nepochybné, že títo tvorili spoločnú domácnosť aj napriek skutočnosti, že žalobkyne v 2. a 3. rade nie sú biologické dcéry poškodeného, boli vychovávané v rodine spoločne s ich spoločnou dcérou a ich citový vzťah k poškodenému je rovnaký ako by bol ich biologickým otcom. Nejde teda o pokrvný vzťah, no rodinný vzťah nie je založený výlučne na pokrvnom príbuzenstve. Vzťahy medzi žalobkyňami a poškodeným boli veľmi dobré a spoločne vytvárali šťastnú a harmonickú rodinu, kedy rodičia boli príkladom pre deti v ich výchove. Po návrate poškodeného v stave imobility a odkázanosti na invalidný vozík podstatne zmenil rodinné vzťahy, ako aj zlý psychický stav poškodeného. Týmto sa súkromný, ako aj pracovný život celej rodiny úplne zmenil a túto situáciu všetci žalobcovia prežívajú veľmi negatívne, nakoľko došlo k narušeniu existujúcich sociálnych, citových a rodinných väzieb. Boli teda splnené podmienky pre priznanie prostriedkov občianskoprávnej ochrany v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Táto ujma je dostatočne spôsobilá na odôvodnené priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a morálna satisfakcia nepostačuje na zmiernenie nepriaznivých následkov poškodenia zdravia poškodeného vo vzťahu k žalobcom. S poukazom na rozhodnutia vyšších súdnych autorít je dôvodné priznať žalobcom nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, pričom s poukazom na tento skutkový stav je táto suma vo výške 10.000 eur pre žalobkyňu v 1. rade a suma po 5.000 eur pre žalobkyne v 2. až 4. rade. Pokiaľ sa týka skutočností, že žalobkyne v 2. a 3. rade toho času už nevedú spoločnú domácnosť s poškodeným nie je relevantná, nakoľko nedošlo k prerušeniu rodinných väzieb, nakoľko dcéry pravidelne navštevujú svoju matku a poškodeného a aj keď vzhľadom na poškodenie zdravia ich otca nie je vylúčený rodinný život, tak kvalita rodinného života je omnoho nižšia, než to bolo pred touto udalosťou.

5. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, pričom úspech žalobcov v spore je daný tým, že nárok bol uplatnený správne čo do základu a výška priznanej sumy závisela od úvahy súdu.

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané odvolanie zo strany žalovaného, a to proti výroku I. a III. s poukazom na dôvody uvedené v § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP.

7. Namietal legitimáciu žalobkyň v 2. a 3. rade na uplatnenie osobnostných práv týkajúcich sa práva na súkromie, nakoľko tieto nie sú biologickými dcérami poškodeného a ani nedošlo k ich osvojeniu, čím je vylúčené naplnenie ust. § 116 Občianskeho zákonníka. Žalobkyne v 2. a 3. rade teda nie sú blízkymi osobami, súd svoje rozhodnutie oprel len o subjektívne vyjadrenie žalobkyň v 2. a 3. rade, no týmto spôsobom nebola preukázaná ich hmotná legitimácia. Žalobkyne v 2. a 3. rade skôr pociťovali príčinnú súvislosť zásahu do práva na súkromie vo vzťahu k žalobkyňi v 1. rade, ktorej sa preukázateľným spôsobom zmenil život, nakoľko zabezpečuje starostlivosť o svojho manžela. Nie je teda správne konštatovanie súdu prvej inštancie, že tieto pociťovali narušenie existujúcich sociálnych, citových a kultúrnych rodinných vzťahov. Jedná sa toho času o dospelé osoby, ktorým ujma poškodeného nezasiahla do ich rodinného vzťahu, nakoľko v čase operačného zákroku boli vo veku XX rokov a následne sa odsťahovali do zahraničia, pričom žalobkyňu v 1. rade spolu s manželom navštevujú len sporadicky. Ich citové väzby s poškodeným neboli tak silné, aby mohlo jeho poškodenie zdravia zasiahnuť do ich osobnostných práv v takej úrovni, že je oprávnené priznať im finančnú satisfakciu. U žalobkyň v 2. a 3. rade sa nejedná o blízke osoby a boli teda nesprávne súdom prvej inštancie posúdené ich rodinné väzby, ktoré neexistovali. Existencia rodinných väzieb sú u žalobkyne v 4. rade, pričom táto neuniesla dôkazné bremeno preukázania tejto skutočnosti z dôvodu neúčasti na súdnom pojednávaní, čo súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil. Túto skutočnosť mohol mať preukázanú jedine z vyjadrenia odbornej osoby, preto toto nebolo správne vyhodnotené. Pokiaľ sa týka výšky priznanej nemajetkovej ujmy, súd nevzal na zreteľ to, že poškodený je riadne spôsobilou osobou bez prítomnosti mentálnej poruchy, ktorá je schopná vytvárať si vzťahy s najbližšími. Predmetné konanie nemožno zamieňať s

konaním o náhradu nemajetkovej ujmy samotného poškodeného, ktoré je právoplatne skončené, pričom treba brať do úvahy aj to, že žalovaný prejavil ľútosť nad svojim konaním, ktoré určite nebolo úmyselné ani z pohľadu zavinenia a v predmetnej veci je nutné tieto okolnosti prípadu hodnotiť v zmysle ust. § 420 Občianskeho zákonníka. Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok a žalobu zamietol.

8. Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané odvolanie zo strany žalobkyní v 1. až 4. rade proti výroku II. s poukazom na ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Žalobkyne v 1. až 4. rade namietli posúdenie výšky primeraného finančného odškodnenia s poukazom na skutočnosť, že v prípade vážneho poškodenia zdravia síce naďalej zostáva možnosť vytvárať súkromné a rodinné vzťahy na rozdiel od prípadnej smrti blízkej osoby, no v takomto prípade je najbližšia rodina denne traumatizovaná a konfrontovaná s nezvratným ťažkým telesným poškodením zdravia blízkeho príbuzného, čo má veľmi podobný negatívny a závažný dopad ako v prípade úmrtia blízkej osoby. V niektorých prípadoch tieto následky súdy ohodnocujú vyššou finančnou sumou práve s poukazom na to, že pri vážnom telesnom postihnutí dochádza naďalej k dennej konfrontácii s následkami v rovnakej intenzite na rozdiel od situácie, kedy postupom času pri strate blízkej osoby tieto následky sa oslabujú. Tieto skutočnosti súd prvej inštancie komplexne nevyhodnotil a neprihliadol na závažnosť vzniknutej ujmy, rovnako tak neprihliadol na ľahkovážny postup žalovaného pri operácii, ktorý zanedbal elementárne povinnosti a nezohľadnil anatomickú stavbu tela stavcov poškodeného a zaviedol mu neprimerane veľký stent. Žalovaný neprijal sebareflexiu ohľadom svojho správania, preto je požadovaná výška náhrady nemajetkovej ujmy u všetkých žalobkyní primeraná.

9. Žalovaný vo svojom vyjadrení k podanému odvolaniu žalobkyní poukázal na skutočnosť, že žalobkyne bagatelizujú skutočnosť, že poškodený žije a naďalej môže so žalobkyňami realizovať právo na rodinný život. Nestotožnil sa s argumentáciou žalobkyní ohľadom ich námietky nesprávne, resp. nízko určenej sumy finančného odškodnenia a poukázal na svoje tvrdenia, že u žalobkyní v 2. a 3. rade nie je daná aktívna hmotná legitímácia na uplatnenie si osobnostných práv. Poukázal na to, že tieto nakoľko nežijú v spoločnej domácnosti s poškodeným nie sú denne konfrontované s jeho zdravotným stavom. To, že poškodený je imobilnou osobou nezabraňuje tomu, aby mohol vytvárať s najbližšou rodinou rodinné vzťahy. Poukázal na to, že konanie z jeho strany nie je úmyselné a jedná sa o tragédiu, ktorú nemožno finančne ohodnotiť, ale nemožno ju ani používať na peňažné obohatenie žalobkyní.

10. Žalobkyne vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedli, že spôsobenie ujmy na osobnostných právach nie je podmienené pokrvným príbuzenským vzťahom a podstatnou skutočnosťou je to, či tieto osoby spolu prežívali rodinné a súkromné spolužitie. Toto bolo preukázané u žalobkyní v 2. a 3. rade, nakoľko nepoznali vlastného biologického otca a za takéhoto považovali práve poškodeného. Tento prevzal rolu ich otca, preto je táto námietka nedôvodná. Poukázali na to, že pri nemajetkovej ujme nemožno posúdiť stav mysle poškodenej osoby, preto súd posudzuje okolnosti, pre ktoré sa takáto osoba môže cítiť na svojich nehmotných hodnotách poškodená. Ide o psychickú kategóriu, ktorej preukázateľnosť je veľmi obtiažna. Aj z tohto pohľadu to, že žalobkyňa v 4. rade nebola vypočítaná pred súdom neznamená, že nie je možné jej priznať nemajetkovú ujmu a súd prvej inštancie nekonal svojvoľne pri svojom rozhodovaní. Poukázali na to, že im bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v minimálnej výške, pričom práve konaním žalovaného došlo k tragickému zásahu do ich rodinného a súkromného života, ktorý je veľmi ochudobnený a kvalitatívne veľmi znížený. V takýchto prípadoch zákon nevyžaduje zavinenie či už úmyselné alebo nedbanlivostné a ochrana osobnosti je založená na objektívnom princípe pri občianskoprávných vzťahoch. Polemika žalovaného ohľadom jeho zodpovednosti za neoprávnený zásah do práv žalobkyní je preto neoprávnená.

11. Vo svojom vyjadrení zo dňa 25.03.2025 žalobkyne v 1. až 4. rade opakovane poukázali na to, že nároky žalobkyní v 2. a 3. rade nie sú podmienené pokrvným príbuzenským vzťahom s poškodenou osobou a poukázali na to, že napriek absencii biologického príbuzenstva od útleho detstva s poškodeným vytvorili veľmi vrúcny a na city a lásku bohatší vzťah než niekedy nastáva medzi pokrvným rodičom a dieťaťom. Vzťah žalobkyní v 2. a 3. rade s poškodeným bol rovnako intenzívny ako vzťah s jeho vlastným dieťaťom. Aj keď v súčasnosti sú v zahraničí, ich kontakt s rodičmi je na dennej báze vďaka súčasným komunikačným technológiám a sú konfrontované s ťažkým zdravotným stavom poškodeného. Napriek tomu, že poškodený netrpí mentálnou poruchou, zásah do jeho telesnej integrity narušil vážne fungovanie najužšieho rodinného prostredia všetkých žalobkyní, ktoré nemôžu radostne a veselo prežívať spoločné rodinné chvíle ako predtým. Znášajú všetky obmedzenia, ktoré vyplývajú z charakteru postihnutia imobilnej osoby a sú nútené strpieť časté výkyvy jeho nálad hlavne z dôvodu jeho

častej neuropatickej bolesti. Takúto ujmu spôsobenú blízkej osobe potom prežívajú ako vlastnú, preto nemôže obstať argumentácia, že žalobkyniam v 2. a 3. rade nárok neprislúcha.

12. Žalovaný vo svojom vyjadrení zo dňa 10.04.2025 zotrval na svojej argumentácii ohľadom absencie pokrvného príbuzenstva medzi žalobkyňami v 2. a 3. rade a poškodeným s tým, že poškodeného navštevujú len sporadicky a zdržiavajú sa mimo spoločnej domácnosti. Žalobkyňa v 4. rade neuniesla dôkazné bremeno vo vzťahu k určeniu výšky nároku nemajetkovej ujmy, ako aj dôvodnosti, nakoľko na túto skutočnosť je nutné poukázať na výsluchu pred súdom. Bez tohto dôkazu nemožno ustáliť nárok na nemajetkovú ujmu. Žalovaný rovnako namietol výšku priznanej nemajetkovej ujmy so zopakovaním dôvodov, na ktoré poukázal v predchádzajúcich vyjadreniach.

13. Vo svojom vyjadrení zo dňa 15.04.2025 žalovaný poukázal na to, že ani znalec vo svojom posudku nepoužil výraz zanedbanie elementárnych povinností žalovaného a na posudzovanie tejto skutočnosti nie sú spôsobilé žalobkyne. Poukázal na to, že ani protokol Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou nezistil porušenie povinnosti žalovaného, a preto nebolo jeho úlohou reagovať na túto situáciu. Zopakoval skutočnosť, že súd prvej inštancie dostatočne neodôvodnil priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy.

14. Žalobkyne vo svojom vyjadrení zo dňa 13.06.2025 uviedli, že pri žalobkyniach v 2. a 3. rade nie je podmienkou vzniku ujmy na ich osobnostných právach to, že by boli krvným príbuzenským vzťahom spojení s osobou, ktorej zdravie bolo poškodené. Tento výklad vyplýva aj z § 116 Občianskeho zákonníka. V konaní bol preukázaný vzťah poškodeného so žalobkyňami v 2. a 3. rade, o ktoré sa ako otec od útleho detstva staral. Tieto skutočnosti boli preukázané výpoveďami žalobkyň a žalovaný tieto nespochybnil. Tieto v čase ujmy na zdraví poškodeného žili s ním v spoločnej domácnosti. U žalobkyne v 4. rade je nemajetková ujma posudzovaná podľa toho ako sa táto subjektívne cítila poškodená na nehmotných hodnotách. Pre kvantifikáciu tejto skutočnosti osobný výsluch žalobkyne v 4. rade nebol nutný hlavne s poukazom na možnú traumatizáciu výpoveďou pred súdom. Priznaná náhrada je dôvodná, no dosahuje len minimálnu výšku vzhľadom na to, v akom rozsahu sa poškodenie zdravia ich blízkeho príbuzného prejavilo v zásahu do ich rodinného a súkromného života. Zo strany žalovaného došlo k elementárnemu porušeniu základných povinností pred výkonom operácie, pričom túto prípravu vzhľadom na vážnosť operačného zákroku žalovaný hrubo zanedbal. Zároveň nepristúpil k akejkoľvek sebareflexii či už voči priamemu poškodenému alebo voči členom jeho rodiny.

15. Ďalšie vyjadrenia sporových strán v odvolacom konaní predložené neboli.

16. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) v zmysle zásad uvedených v § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal rozsudok v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke, najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolania strán sporu nie sú dôvodné.

17. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

18. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

19. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych

zisteníach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležitú a presvedčivú odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

20. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je konzistentné a jednoznačnými argumentmi podporil záver, ku ktorému dospel, pričom k celkovej presvedčivosti rozhodnutia súdu prvej inštancie možno uviesť, že premisy zvolené v rozhodnutí, ako aj závery, na základe ktorých k týmto dospel, sú pre nielen právnickú, ale aj laickú verejnosť prijateľné a racionálne; zároveň aj spravodlivé a presvedčivé. Právne závery sú v súlade s vykonanými skutkovými zisteniami a celkovo možno konštatovať, že napadnuté rozhodnutie, pokiaľ sa týka rozsahu jeho odôvodnenia je v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ale aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

21. Odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. f) CSP sa týka chyby v zisťovaní skutkového stavu veci súdom prvej inštancie spočívajúcej v tom, že skutkové zistenie, ktoré bolo podkladom pre jeho rozhodnutie je nesprávne, t. zn. musí ísť o skutkové zistenie, na základe ktorého vec posúdil po právnej stránke a ktoré je nesprávne v tom zmysle, že nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom medzi chybami skutkového zistenia a chybami právneho posúdenia je úzka vzájomná súvislosť, keďže príčinou nesprávnych (v zmysle nedostatočných) skutkových zistení môže byť chybný právny názor, v dôsledku ktorého zisťoval iné skutočnosti, príp. zisteným skutočnosťami. Skutkové zistenie nezodpovedá vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 ods. CSP (dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci), a to vzhľadom na to, že buď vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu nevyplývajú, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú i také skutkové zistenia, ktoré založil na chybnom hodnotení dôkazov. Ide o situáciu, keď je logický rozpor v hodnotení dôkazov (v úsudku medzi porovnávanými skutočnosťami), príp. poznatkov, ktoré vyplývajú z prednesov strán sporu alebo ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti, alebo keď výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 185-§ 211 CSP. Pri hodnotení dôkazov je potrebné zohľadniť aj iné okolnosti, ako sú vzájomná nadväznosť, súlad alebo rozpor medzi skutočnosťami, ktoré z vykonaného dôkazu vyplývajú a podobne. Skutkové zistenie ako výsledok hodnotenia dôkazov nemôže byť zásadne správne, ak hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie nezodpovedá § 191 ods.1 CSP, lebo hodnotil každý dôkaz len jednotlivo a nie aj v ich vzájomnej súvislosti. Skutkové zistenie nie je správne ani vtedy, ak medzi vykonaným dôkazom (jeho obsahom) a z neho vyvedeným (čiastkovým) skutkovým záverom, je zrejme nesúlad.

22. V danom prípade odvolací súd po oboznámení sa so spisovým materiálom dospel k záveru, že všetky skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil sú správne a majú oporu vo vykonanom dokazovaní a v konaní súdu prvej inštancie nebol zistený žiaden z vyššie uvedených dôvodov preukazujúci nesprávne zistenie skutkového stavu.

23. K námietke o nesprávnom právnom posúdení § 365 ods.1 písm. h) odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Táto odvolacia námietka nebola naplnená.

24. Z obsahu podaných odvolaní vyplýva, že žalovaný rozsudok súdu prvej inštancie rozporuje, čo do základu nároku u žalobkyní v 2. a 3. rade a do výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy u žalobkyní v 1. a 4. Rade, ako aj čo do výroku o trovách konania. Z obsahu odvolania žalobkyní vyplývajú odvolacie námietky napádajúce výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy.

25. Podľa ust. § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

26. Podľa ust. § 13 odsek 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie.

27. Podľa odseku 2, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

28. Podľa odseku 3, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

29. V prejednávacom prípade sa pri náhrade nemajetkovej ujmy v zmysle ust. § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka odškodňuje citová ujma, emocionálne útrapy, bolesť za smútok, kompenzujú sa nepríjemné pocity smútku, úzkosti, zúfalstva, stresu, frustrácie alebo strata spoločenstva s blízkou osobou. Dôraz sa kladie na prežívanie obetí, na ich vnútornú citovú sféru, emocionálny stav. Nakoľko prežívanie obeť je výlučne subjektívny charakter ujmy, je pri nej takmer nemožné vykonať dokazovanie, a teda objektívne uchopiť a určiť rozsah spôsobených útrap.

30. Z obsahu spisu vyplýva, že škodovou udalosťou žalobkyňa v 1. rade bola zamestnaná, pričom po predmetnej udalosti zamestnanie bola nútená opustiť a stala sa opatrovatelkou manžela na plný úväzok.

31. Pokiaľ sa týka odvolacej námietky žalovaného ohľadom nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne v 2. a 3. rade z dôvodu, že tieto nie sú biologickými dcérami poškodeného a nedošlo k ich osvojeniu z jeho strany uvádza odvolací súd, že táto námietka nie je dôvodná. Občiansky zákonník definuje pojem blízkej osoby v § 116, pričom svojou definíciou vytvára dve kategórie blízkych osôb. Ide o taxatívne vymenované osoby, ktorými sú príbuzní v priamom rade, súrodenec a manžel, druhú kategóriu tvoria osoby vymedzené nie na základe príbuzenského či manželského pomeru k osobe, ale na základe ich subjektívneho vzťahu k tejto osobe. Pri posudzovaní blízkej osoby podľa druhej kategórie, teda u osôb, ktoré nie sú automaticky blízkymi osobami je potrebné podmienky skúmať. Medzi takýmito osobami teda musí existovať rodinný alebo obdobný pomer a kumulatívne musí platiť, že ujmu, ktorú by utrpela jedna z osôb, by druhá z nich dôvodne pociťovala ako vlastnú. Obdobným pomerom ku rodinnému pomeru je pomer, ktorý je špecifický vzhľadom na základ, ktorý v konkrétnom prípade určuje vzťah medzi týmito osobami. Takýmto dôvodom je aj vzájomné spolužitie osôb, ktoré nie sú v pokrvnom zväzku a ktorých spolužitie vzniklo v individuálnom prípade z dôvodu súžitia pri spoločnom bývaní. Typickým príkladom je prípad vzťahu medzi manželom a dieťaťom, či deťmi druhého manžela. Práve o takúto situáciu ide v prejednávanej veci, pričom v konaní nebolo spornou skutočnosťou, že žalobkyne v 2. a 3. rade boli vychovávané poškodeným ako manželom ich matky, pričom toto súžitie začalo v roku 2002, teda vo veku dvoch rokov u žalobkyň v 2. a 3. rade. Od roku XXXX boli poškodený a žalobkyňa v 1. rade už zosobášení. Od útleho detstva preto žalobkyne v 2. a 3. rade bývali v spoločnej domácnosti s poškodeným, ktorý sa o nich staral rovnako ako o svoju biologickú dcéru a majú aj jeho priezvisko. Nepochybne preto ujmu, ktorú utrpel poškodený, pociťovali ako ujmu vo vlastnej rodine, teda ako ujmu vlastnú, čím je zrejmé, že sa na nich vzťahuje definícia blízkej osoby druhej kategórie. Z uvedeného dôvodu je nepodložená odvolacia námietka nedostatku ich aktívnej vecnej legitímácie.

32. Odvolací súd nepovažoval za relevantnú skutočnosť pre ustálenie priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy ani to, že žalobkyne v 2. a 3. rade po skončení školy sa odsťahovali zo spoločnej domácnosti a žijú v zahraničí. Nepochybne z obsahu spisu vyplýva, že v čase predmetnej škodovej udalosti boli obe vo veku XX rokov a bývali v spoločnej domácnosti s poškodeným, ako aj matkou a žalobkyňou v 4. rade. To, že postupom času začali viesť samostatný život nemôže byť hodnotené vo vzťahu k priznanej nemajetkovej ujme ako faktor, ktorý by odôvodňoval priznanie odlišnej sumy než u žalobkyne v 4. rade. Žalobkyne v 2. a 3. rade opustili spoločnú domácnosť s poškodeným v roku XXXX, teda po viac ako štyroch rokoch od škodovej udalosti. Pre posúdenie predmetného nároku bola rozhodujúca skutočnosť, že po tejto udalosti minimálne X . roky žalobkyne v 2. a 3. rade bývali v spoločnej domácnosti. Vznik nároku na nemajetkovú ujmu sa odvíja od tejto skutočnosti napriek faktu, že toho času už nežijú v spoločnej domácnosti s poškodeným.

33. Pri posúdení odvolacej námietky žalovaného týkajúcej sa skutočnosti, že žalobkyňa v 4. rade nebola vypočítaná pred súdom prvej inštancie s poukazom na vyjadrenie žalobkyne v 1. rade, že

dcéra sa ťažko vyrovnáva s existujúcim stavom. Odvolací súd dospel k záveru, že skutočnosť kedy nebola priamo žalobkyňa v 4. rade vypočítaná súdom prvej inštancie nepredstavuje skutočnosť, ktorá by zabraňovala súdu rozhodnúť o jej nároku. Dôkaz výsluchom strán sporu je len jedným z dôkazných prostriedkov v zmysle Civilného sporového poriadku, pričom ani jedna zo sporových strán nenavrhol v konaní pred súdom prvej inštancie tento vykonať. Pokiaľ takýto postup nebol navrhovaný zo strany žalovaného, nemohlo dôjsť konaním súdu prvej inštancie k porušeniu procesných práv žalovaného. Odvolací súd uvádza, že vzhľadom na charakter prejednávanej veci, vek žalobkyne v 4. rade blízko nad hranicou dospelosti je na postup súdu prvej inštancie primeraný a citlivý vzhľadom na možné negatívne konzekvencie pre túto osobu pri jej výsluchu, ktorý by v nej opäť vyvolal negatívne spomienky na škodovú udalosť a s tým spojenú traumou. Dôkazy predložené v konaní nepochybne boli postačujúce aj pre rozhodnutie o nároku žalobkyne v 4. rade.

34. Pokiaľ sa týka odvolacích námietok vznesených žalobkyňami v 1. až 4. Rade, tieto sa týkali posúdenia výšky priznanej nemajetkovej ujmy. Odvolací súd v súlade s vyššie uvedenými skutočnosťami dospel k záveru, že priznaná výška nemajetkovej ujmy je primeraná okolnostiam prípadu a zodpovedá judikatúre súdov Slovenskej republiky, preto tieto námietky nepovažoval za dôvodné.

35. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy určuje súd. Výška peňažného zadostučinenia musí byť primeraná, avšak je predmetom voľnej úvahy súdu. Súd však musí pri aplikácii svojej úvahy prihliadnúť na dve kritériá, a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy (pričom sa predpokladá, že čím závažnejšia bude táto ujma čo do svojho rozsahu, trvania, dôsledkov, odstrániteľnosti a pod., tým bude vyššia jej náhrada v peniazoch) a okolností, pri ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby. S poukazom na uvedené musia súdy v každom jednotlivom prípade vychádzať z dostatočne zisteného skutkového stavu a opierať sa o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská vzťahujúce sa k zistenej miere zásahu do osobnostných práv postihnutej osoby. Len tak možno docieľiť satisfakčnú funkciu priznanej náhrady nemateriálnej ujmy v peniazoch, ktorou sa sleduje primerané a zodpovedajúce vyváženie a zmiernenie vzniknutej nemajetkovej ujmy osobnosti postihnutej fyzickej osoby (pozri rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 21. 12. 2022, sp. zn. 2Cdo/348/2020).

36. Odvolací súd zdôrazňuje, že život žalobkyň, konkrétne ich súkromný, rodinný život a vzájomný vzťah a väzby sa radikálne zmenili. Ako už odvolací súd uviedol vyššie, pred nehodou tvorili rodinu, ktorá naplno viedla svoj život, chodili spolu na rôzne kultúrne podujatia, výlety, dovolenky, delili sa o svoje zážitky, či starosti vyplývajúce z ich pracovných, či súkromných životov. Po nehode sa z tohto vzťahu stal vzťah, v ktorom na žalobkyňu v 1. rade ostala starostlivosť o manžela, na ktorú je plne odkázaný. Celodenná starostlivosť či už o ošatenie, hygienu, stravu a podobne nepochybne výrazne poznačila a zmenila vzťah, životný príbeh celej rodiny. Táto už nemôže tráviť spoločný čas rovnako plnohodnotne, ako tomu tak bolo pred nehodou. Napriek tomu, že v danom prípade nedošlo k úmrtiu, došlo k obzvlášť závažnému zdravotnému postihu muža vo veku XX rokov, a to vo forme úplného ochrnutia dolných končatín, pričom uvedená skutočnosť mala závažný a trvalý dopad na osobnostné práva žalobkyň v zmysle ust. § 11 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na závažnosť zdravotného stavu poškodeného, súkromný, rodinný život žalobkyň a ich vzájomný vzťah s poškodeným nikdy nebude rovnaký ako pred obdobia škodovej udalosti.

37. Vzhľadom na vyššie uvedené preukázané skutkové okolnosti daného prípadu je odôvodnené priznanie náhrady nemajetkovej ujmy pre každú zo žalobkyň v sume priznanej prvoinštančným súdom. Uvedená suma je spravodlivá a primeraná vzhľadom na závažnosť spôsobenej ujmy a neodstrániteľnosti následkov.

38. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku jasne a zrozumiteľne uviedol rozhodujúce skutkové zistenia i právne závery, ku ktorým dospel po vyhodnotení vykonaných dôkazov. Svoje úvahy náležite a presvedčivo zdôvodnil a vysvetlil, aké relevantné hľadiská vzal pri posúdení výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v danom prípade do úvahy. Súd prvej inštancie tiež vzal do úvahy teraz už pomerne rozsiahlu rozhodovaciu prax súdov SR v obdobných veciach. Je pochopiteľné, že v rozhodovacej praxi nemožno nájsť identickú situáciu k tomuto prípadu, či už z hľadiska rozsahu spôsobenej ujmy, ako aj z hľadiska následkov danej ujmy odzrkadlených v zmene v súkromnom, rodinnom živote, či vo vzájomných vzťahoch. Preto je námietka žalovaného, týkajúca sa nesprávneho porovnávania prípadov s inými skutkovými okolnosťami irelevantná.

39. Rovnako nedôvodná je aj námietka týkajúca sa zohľadnenia okolností na strane pôvodcu zásahu, ktorý nekonal úmyselne. Vzhľadom na závažnosť následkov, či už na zdravotnom stave poškodeného, ako aj psychickom stave žalobkyň, ich vzájomného vzťahu, ich súkromného a rodinného života, ani úprimná ľútosť, ospravedlnenie škodcu nestačí na zníženie priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy.

40. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na závery vyplývajúce z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/188/2021 zo dňa 26.10.2023, v zmysle ktorého cit.: „Vzťah medzi sekundárnou obeťou a škodcom by sa mal spravovať iba súkromnoprávnymi pravidlami určenými k jeho regulácii a výška náhrady by mala byť ustanovená podľa zákonných kritérií vykladaných spôsobom, aby bol čo najviac dosiahnutý cieľ týchto zákonných noriem. (Trojčáková, V.: Určovanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy sekundárnych obetí, IN: Súkromné právo č. 3/2020. Príspevok je súčasťou riešenia projektu VEGA č. 1/0535/19 „Náhrada nemajetkovej ujmy sekundárnych obetí pri usmrtení blízkej osoby“.) S citovaným právnym názorom sa vec prejednávajúci senát najvyššieho súdu stotožňuje a na základe neho vyvodzuje, že nie je daný dôvod k analogickej aplikácii ustanovení zákona o obetiach TČ na náhradu za citovú ujmu pozostalých obeť dopravnej nehody. Zákon č. 274/2017 Z. z je verejno-právny predpis, ktorý explicitne nelimituje náhradu nemajetkovej ujmy mimo svojej pôsobnosti, má subsidiárnu povahu. Úhrada je realizovaná z príjmov štátu a štátne odškodnenie má iba subsidiárny charakter. Odškodnenie nie je možné priznať vtedy, ak obeť bola ujma uhradená inak (§ 10 ods. 2 písm. a) zákona). Teda, ak obeť trestného činu s úspechom vymôže plnú náhradu škody, napr. od poisťovne náhrada škody zo strany štátu v zmysle tohto zákona neprichádza do úvahy. Jediným limitom je iba ust. § 7 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.“

41. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy pre každú zo žalobkyň ako vecne správny podľa ust. § 387 odsek 1 a 2 CSP potvrdil. Vecne správne rozhodnutie v merite veci zodpovedá aj správny výrok o náhrade trov konania.

42. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 396 ods.1 CSP tak, že stranám sporu nebol priznaný nárok náhrady trov odvolacieho konania. V odvolacom konaní nebola úspešná žiadna zo sporových strán.

43. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).